

ВИСНОВОК

**рецензента, доктора філософії з професійної освіти, старшого викладача
кафедри психології та педагогіки**

Карпової Марини Євгенівни

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертаційної роботи**

Левітіної Ліни Валеріївни

**«Розвиток стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної
освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти»,
що представлена на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)**

1. **Актуальність теми дослідження та її зв'язок із галузевими науковими програмами.** Своєчасність і перспективність проблеми даного дисертаційного дослідження обумовлена процесами модернізації дошкільної освіти, що передбачає збільшення академічної, фінансової і організаційної автономії закладу дошкільної освіти, децентралізацію управління закладом дошкільної освіти, тобто надання освітнім установам більшої самостійності у своїй організаційній і господарчій діяльності. Зазначене висуває перед керівниками закладів дошкільної освіти завдання щодо реалізації стратегічних змін передбачених реформою системи дошкільної освіти України, а отже розвитку стратегічної компетентності керівників закладів дошкільної освіти. З огляду на наведені аргументи, тематика дисертаційної роботи Л.В. Левітіної не викликає жодних сумнівів щодо актуальності, бо авторкою на науково-теоретичному, практичному та методичному рівнях розкривається проблема розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти. Посилює актуальність теми і низка суперечностей, що їх виявила Ліна Валеріївна під час дослідження.

2. **Ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків, сформульованих у дисертації.** Ґрунтовність задекларованих авторкою наукових положень та висновків підтверджена проведеним критичним аналізом теоретичних і практичних основ розвитку стратегічної компетентності

керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти, використанням сучасних методологічних підходів. Також здобувачка використала комплекс адекватних теоретичних, емпіричних та статистичних методів, які дали їй можливість провести на високому науково-методичному рівні педагогічний експеримент та здійснити перевірку значущості й валідності отриманих результатів.

Проведений аналіз дисертаційної роботи Л.В. Левітіної дозволяє стверджувати, що дослідно-експериментальна робота була організована на базі ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», Інституту післядипломної освіти і менеджменту Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти. На різних етапах до експерименту було залучено 104 респондента, які проходили підвищення кваліфікації за категоріями «Керівники закладів дошкільної освіти», «Заступники керівників (директорів) закладів загальної середньої освіти», «Керівники (директори) закладів загальної середньої освіти». Зазначена кількість респондентів забезпечила валідність дослідження, а цілеспрямоване використання обраного здобувачкою наукового інструментарію сприяло отриманню достовірних результатів. Рецензоване дослідження базується на багатій джерельній базі. Зокрема, було здійснено ґрунтовний аналіз 271 наукового джерела із них 26 іноземною мовою, що створило належні умови для системного висвітлення поставленої проблеми.

Проведений аналіз дисертації дозволяє констатувати, що висновки є адекватними до поставлених завдань і послідовно розкривають логіку авторського дослідження, корелюються з науковою новизною і практичним значенням. Вагомою заслугою Ліни Валеріївни вважаємо розроблений комплекс навчально-методичних матеріалів, що забезпечив ефективність реалізації педагогічних умов розвитку стратегічної компетентності керівника закладу

дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти.

3. Наукова новизна і достовірність наукових положень дисертаційної роботи. Констатуємо, що Левітіною Ліною Валеріївною вперше здійснено цілісний аналіз проблеми розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти у педагогічній теорії та освітній практиці. Автором ґрунтовно визначено сутність поняття «стратегічна компетентність керівника закладу дошкільної освіти» як інтегрованого професійно особистісного утворення, в якому спрямованість на стратегічні зміни, стратегічні знання, уміння і комунікація, а також розуміння власного місця у стратегічному розвитку закладу дошкільної освіти виступають як джерело ефективної стратегічної діяльності;

Сильною стороною дисертації є обґрунтування структурних компонентів досліджуваного утворення: стратегічна спрямованість, стратегічне мислення, стратегічні вміння, стратегічна комунікація і стратегічна ідентичність; виокремлено критерії (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, комунікативний, особистісний); показники та рівні розвиненості стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти (репродуктивний, адаптивний, конструктивний, творчий).

Ліною Валеріївною методологічно впевнено розроблено, науково обґрунтовано й експериментально перевірено на ефективність педагогічні умови розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти; визначено і обґрунтовано методологічні підходи розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти (діалектичний, аксіологічний, системний, синергетичний, акмеологічний, андрагогічний, компетентнісний, особистісно-діяльнісний підходи).

Заслужують на увагу уточнення авторки щодо змісту понять «компетентність», «стратегія», «стратегічне управління», «стратегічна

компетентність», «педагогічні умови розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної освіти».

4. Значущість отриманих результатів для науки і практичного використання. Отримані Л.В. Левітіною наукові результати є значущими для розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти та можуть бути використані в наукових дослідженнях, при викладанні курсів зі стратегічного управління і планування, освітнього менеджменту, у розробці програм із підготовки майбутніх керівників в умовах магістратури, у підвищенні кваліфікації керівників закладів освіти в умовах післядипломної освіти. Встановлено, що розроблений, апробований й упроваджений в процес післядипломної освіти керівників закладів дошкільної освіти дистанційний курс «Стратегічне управління закладом дошкільної освіти» має беззаперечну наукову цінність та вагоме практичне значення для оптимізації освітнього процесу.

5. Повнота викладу основних результатів дисертаційного дослідження в наукових фахових виданнях. Основні теоретичні положення й висновки дослідження відображено у 10 публікаціях, з яких: 4 статті у провідних наукових фахових виданнях України (3 з них – одноосібні), внесених до міжнародних наукометричних баз, 1 стаття у співавторстві у журналі, який входить до наукометричної бази Web of Science, 5 тез доповідей у збірниках матеріалів міжнародних конференцій. Кількість, оформлення та зміст цих публікацій відповідає висунутим вимогам щодо оприлюднення результатів дослідження.

6. Відповідність структури та змісту дисертації вимогам. Рецензоване дисертаційне дослідження чітко структуроване, адже містить анотації, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та систематизовану інформацію у додатках. Дисертанткою чітко визначено об'єкт, предмет, сформульовано мету, гіпотезу, концептуальну ідею й відповідно завдання

дослідження, обґрунтовано вибір методів пошукової роботи. Структура роботи відрізняється логічною продуманістю, збалансованістю складових частин і підпорядкована реалізації основних завдань дослідження. Формулювання головних методологічних характеристик роботи є цілком кваліфікованим та виваженим конструктом, який заслуговує на схвалення та має наукову цінність. Не можна оминати увагою й доцільне обрання методів дослідження, їх відповідність завданням, що вирішувалися у процесі роботи.

Дисертація містить 43 таблиці, 27 рисунків і 7 формул, які суттєво допомагають сприймати інформацію та засвідчують високий науковий рівень авторки. Зазначимо, що назва дисертаційної роботи узгоджується з метою, відповідає змісту теоретичної частини та корелюється із проведеним експериментальним дослідженням.

У *вступі* чітко та логічно аргументовано актуальність дослідження, визначено суперечності, презентовано зв'язок роботи з науковими планами і темами, обґрунтовано новизну та практичне значення, надано інформацію про апробацію результатів дослідження.

У *першому* розділі дисертації увагу зосереджено на характеристиці теоретичних основ розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти. Авторкою на основі узагальнення поглядів учених та аналізу освітньої нормативно-правової бази встановлено, що стратегічна компетентність керівника забезпечує ефективне здійснення стратегічного управління закладом дошкільної освіти.

Доведено, що впровадження стратегічного управління є основою конкурентного розвитку закладу дошкільної освіти, особливо у складних умовах сьогодення, в яких освітній установі необхідно не лише виживати, але й стабільно функціонувати досягаючи поставлених цілей.

Схвалення потребує те, що проблему розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної

післядипломної освіти Ліна Валеріївна досліджує за чотирма рівнями методології: філософський (діалектичний і аксіологічний підходи), загальнонауковий (системний і синергетичний підходи), конкретно-науковий (акмеологічний, андрагогічний, компетентнісний і особистісно-діяльнісний), рівень технологічної методології (комплекс методик дослідження для визначення рівня розвиненості стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти).

На позитивну оцінку заслуговує авторське бачення стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти – як інтегрованого професійно особистісного утворення, в якому спрямованість на стратегічні зміни, стратегічні знання, уміння і комунікація, а також розуміння власного місця у стратегічному розвитку закладу дошкільної освіти виступають як джерело ефективної стратегічної діяльності.

У *другому* розділі Л.В. Левітіною для встановлення рівня розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти до кожного компонента стратегічної компетентності чітко визначено відповідні їм показники: мотиваційний критерій (потреба у здійсненні стратегічних змін, орієнтація на стратегічний розвиток закладу дошкільної освіти, спрямованість на командне управління), когнітивний критерій (критичне мислення, кмітливість і здатність швидко навчатись, обізнаність про проблеми стратегічного управління), діяльнісний критерій (вміння здійснювати внутрішню координацію і розподіляти ресурси, вміння адаптуватись до зовнішнього середовища, вміння створювати тривалі конкурентні переваги), комунікативний критерій (здатність відповідально вибудовувати робочі відносини, здатність до співпраці, компромісної взаємодії під час розв'язання проблем і в конфліктних ситуаціях), особистісний критерій (досягнута позитивна ідентичність, організаційна ідентичність, соціальна емпатія).

Авторкою наведено результати вхідного констатувального дослідження,

які засвідчили про недостатній рівень розвиненості стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти за кожним критерієм. Це підкреслило необхідність визначення, теоретичного обґрунтування і експериментальної перевірки педагогічних умов розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти.

Третій розділ присвячено теоретичному обґрунтуванню та експериментальній перевірці ефективності педагогічних умов розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти.

На особливу увагу заслуговує авторський погляд на сукупність та зміст педагогічних умов розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти, а саме: 1) удосконалення змістового компоненту післядипломної освіти з метою розширення наукових уявлень керівника закладу дошкільної освіти про стратегічне управління; 2) організація самостійної роботи через проектну діяльність задля посилення уваги керівників до стратегічного розвитку закладу дошкільної освіти; 3) використання інтернет-ресурсів у системі підвищення кваліфікації, які є одним із пріоритетних напрямків розвитку стратегічних умінь керівника закладу дошкільної освіти; 4) використання методів і прийомів групової рефлексії як способу командного пошуку та переосмислення проблем стратегічного управління закладом дошкільної освіти.

Л.В. Левітіна ґрунтовно й послідовно розкриває в роботі шляхи реалізації кожної із запропонованих педагогічних умов, акцентуючи на змісті, методах навчання, інтернет-ресурсах, позааудиторних формах роботи.

Схвалення потребує і параграф 3.3, в якому представлено динаміку розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти за результатами формувального експерименту. Застосування математичних методів опрацювання експериментальних даних (λ -критерію Колмогорова-

Смирнова) підтвердило ефективність апробованих педагогічних умов розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти.

7. Відповідність дисертації встановленим вимогам та дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності.

Дисертація відповідає вимогам, які визначені до такого типу наукових досліджень. Наголосимо, що під час рецензування не було виявлено порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації й фальсифікації), а також не було встановлено текстових запозичень. Отже, дисертаційну роботу визнаємо самостійно виконаним науковим дослідженням, а усі ідеї та наукові положення, які викладені авторкою отримані нею особисто.

8. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Поряд із вказаними позитивними сторонами рецензована робота містить певні моменти дискусійного характеру, а саме:

1. У тексті дисертації зустрічається невиправдане, на нашу думку, використання авторкою прямих цитат, основні ідеї яких можна коротше передати своїми словами. Наприклад, на с. 56–57 (цитата С. Кравченка), с. 71–72 (цитата О. Лебідь).

2. В обґрунтуванні методологічних підходів варто було б обґрунтувати положення технологічного підходу у процесі розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти, адже цей процес базується на використанні цифрових технологій та інструментів, а також застосуванні мультимедійних засобів, онлайн-курсів, вебінарів та інтерактивних завдань.

3. Варто відзначити детальний аналіз результатів експериментальної роботи, представлений у пп. 2.2 і 3.3. Однак значна кількість аналогових моделей (таблиць і діаграм), які використовуються для їхньої інтерпретації, є переобтяжливою для сприйняття. Доцільніше було б частину з них винести до

додатків.

Втім, висловлені зауваження не применшують цінності дослідження.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК:

Дисертаційна робота Левітіної Ліни Валеріївни «Розвиток стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти» безсумнівно є самостійним і цілком завершеним результатом наукових пошуків зрілої дослідниці, відзначається безперечною актуальністю важливої та значущої проблеми професійної освіти, містить значні наукові доробки, нові, раніше незахищені наукові положення. У зв'язку із вищенаведеним вважаю, що дисертаційна робота Л.В. Левітіної за актуальністю, новизною теоретичних результатів, високим рівнем проведених досліджень відповідає вимогам, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.), Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341), а її автор – Левітіна Ліна Валеріївна – заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), галузь знань 01 Освіта/Педагогіка.

Рецензент:

доктор філософії з професійної освіти,
старший викладач кафедри психології та
педагогіки ВНЗ «Університет імені
Альфреда Нобеля»

М.Є. Карпова

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 12:24:39 27.12.2024

Назва файлу з підписом: Висновок рецензента Карпової на дис Левітіної.pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 4.3 МБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Висновок рецензента Карпової на дис Левітіної.pdf
Розмір файлу без підпису: 4.3 МБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: КАРПОВА МАРИНА ЄВГЕНІВНА

П.І.Б.: КАРПОВА МАРИНА ЄВГЕНІВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2465713425

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 12:24:38
27.12.2024

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F040000000E279B0152F5BA05

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2024.10.24 15:00